

5/2014

XB1

Měsíčník sci-fi, fantasy a hororu

Zahraniční povídky

Michael Swanwick

Strašákův kluk

Gardner Dozois

Rytíř přízraků a stínů

České povídky

Eliška Feol Hřebenářová

Dívka z hor

Dalibor Vácha

Na cestě domů

Markéta Gajdošová

Změna je smrt

Ondřej Burský

Nový robot

Publicistika

Julie Nováková

Co nám mohou prozradit
atmosféry exoplanet

Antonín Tesař

Dva Tecuové a zrození
japonského kyberpunku

www.casopisxb1.cz

Cena: 95 Kč – 4 eura

9 771804 660004

Ted Kosmatka
Cesta vzhůru

S.R.O.

Levně, rychle a kvalitně bez zbytečných časových nároků Vám poradíme se zavedením a zajistíme/udržíme certifikaci nejen následujících systémů jakosti :

Řízení kvality	dle ISO 9001
Enviromentální management	dle ISO 14001
Management BOZP	dle BS OHSAS 18001
Ochrana Informací ISMS	dle ISO 27001

* * *

Při certifikaci dlouhodobě spolupracujeme s United Registrar of Systems Czech, s.r.o., která je pod akreditací UKAS (United Kingdom Accreditation Service), což je garancí nezávislosti a odborné kompetence auditorů.

* * *

Pro naše klienty jsme schopni zajistit i provádění nezávislé revizní a inspekční činnosti, sledování měnící se legislativy (zejména ad OHSAS 18001 a ISO 14001) a zajištění rizik hospodářských a podnikatelských rizik.

* * *

Předplatitelé časopisu XB - 1 mají automatickou slevu 10 % na služby QSJ s.r.o.

po celý rok 2014

WWW.QSJ.CZ

XB1

Měsíčník sci-fi, fantasy a hororu

Obsah

Zahraniční SF

Ted Kosmatka: Cesta vzhůru	3
Michael Swanwick: Strašákův kluk	11
Gardner Dozois: Rytíř přízraků a stínů	15

Domácí SF

Eliška Feol Hřebenářová: Dívka z hor	28
Dalibor Vácha: Na cestě domů	39
Markéta Gajdošová: Změna je smrt	51
Ondřej Burský: Nový robot	61

Publicistika

Julie Nováková: Co nám mohou prozradit atmosféry	63
A. Tesař: Dva Tecuové a zrození japonského kyberpunku	66

Fantastická věda

Hubbleův vesmírný teleskop svědkem rozpadu asteroidu; Barevné diamanty odhalují taje supravodivosti; Ptačí praváci a leváci;	
Torvosaurus – evropský konkurent tyranosaurů	65

Filmfaroniáda

<i>Filmové premiéry</i> ; 300: Vzestup říše; Ona; Vampýrská akademie; Prokletí; Kráska a zvíře; Dobrodružství pana Peabodyho a Shermana; Grandhotel Budapešť; <i>Klapka!</i>	69
---	----

Vivisektor

<i>Lupa</i> : Plnou parou	73
<i>Čtenáři čtenářům</i> ; Zpěv kovových velryb;	
Rick Yancey: Pátá vlna; J. T. Brannan: Původ;	
G. Dozois, G. R. R. Martin, D. Abraham: Hon na lovce;	
Darynda Jonesová: První hrob napravo;	
Sophie Audouinová-Mamikonianová: Jarní měsíc;	
Michael Crichton, Richard Preston: Mikro;	
Jakub Petráš: Eurotopie;	
Philippa Gregory: Smrtící vlna - Řád temnot;	
Tomasso Braccini: Před Draculou - Archeologie upíra;	
Markus Heitz: Kolektoři; Vesmírný Usagi; <i>Nové knihy</i>	74

Šéfredaktor

Vlado Ríša

risa@casopisxb1.cz

Zástupce šéfredaktora

Jaroslav Jiran

jiran@casopisxb1.cz

Redaktor

Martin Šust

sust@casopisxb1.cz

Pověřený vydavatel

Alexandr Rusevský

marketing@casopisxb1.cz

Konektor XB 1 s.r.o.

(Filip Humplík, Martin Charvát, Petr Rydl)

Praha 1, Nám. Republiky 1081/7

PSC 110 00

www.casopisxb1.cz

Tisk

Libertas a. s.

Distribuce

společnosti holdingu PNS a. s.

prodejny firmy Relay

Předplatné

SEND s.r.o.

(www.send.cz/casopis/728/xb1)

Číslo vychází 5. 5. 2014

© Konektor XB1 s.r.o.

ISSN 1804-6606

MK ČR E 19853

Přetisk a jakékoli šíření povoleno

jen se souhlasem vydavatele.

Titulní strana Martin Faragasso

Akcie cechu spisovatelů na sestupu...

Františka Vrbenská mi poslala odkaz na článek páně Vejlupek o problémech a problematice spisovatelů a spisování v Čechách a okolí.

(<http://www.blis-ty.cz/art/72800.html>).

Přečetl jsem si ho se zájmem a také s úsměvem.

Bědování nad úpadkem kultury a spisovatelů vůbec, nad tím, že se nechte a nevycházejí *spisovatelům* knihy... Aby jim něco vyšlo, musí to mít hrubě podbízáivé názvy (spíš hrubé...) erotiku, násilí a tak. Nemyslím si, že je to pravda.

Nicméně nejvíc z celého poněkud zmatečného článku mě potěšil citát: *Úspěšný spisovatel opustil národ. Protože inteligentní, snadno se dovítí, že publikovat bude, jen když se nechá ochočit a vyhoví vkusu kapitálu. Ten nastrčil spisovateli nakladatele (cenzora) či vydavatele (managera osobního oddělení). Toť úzus.*

Jsem všechno - spisovatel, nakladatel i vydavatel, takže je mi jasné, že je to blábol maximální třídy. Ano, nakladatel i vydavatel si vybírají, do čeho investují peníze, minimálně tak, aby se jim vrátily. Ale tak tomu bylo vždycky. Jen za totalitních režimů musí mít autor ještě něco navíc - legitimaci správné barvy, kamarády na jistých místech, či musí narazit na lidi odvážné, kteří dobré dílo prosadí i přes nebezpečí pro sebe sama.

Ano, hromada lidí si o sobě myslí, že jsou spisovatelé, ale není tomu tak. Elektronická doba přinesla těmto lidem mnohé dříve nevídané možnosti, ať už to, že mohou na net vyvést cokoli spáchají a kochat se tím, že si to někdo přečetl, nebo díky malonákladovým tiskárnám si mohou vydat své práce v pěti kusech a mít je doma vystavené...

Léta se účastním mnoha soutěží, nyní už jako porotce, a dobře vím, kolik prací, které do nich přijdou, je tižitelných, nebo lépe řečeno použitelných pro vydání - u SF je to daleko víc (cca až 10 %), než u mainstreamové literatury a básní, kde je to prý kolem tří procent (to vím od kolegů z Obce spisovatelů).

Bohužel (nebo snad bohudík?) není každému dáno umění vypravěčské a schopnost sepsat zajímavý příběh, v němž by se našly i chytré myšlenky a ponaučení zakomponované tak, aby z něj netrčely jako péra z gauče.

Pak takoví méně úspěšní lidé sepíší alespoň článek, v němž si stěžují na nepřízeň nakladatelů, vydavatelů a čtenářů.

A vyjde jim alespoň na tom netu...

Vlado Ríša

Křtiny Velryb a nová sbírka

Na Starconu se křtila sbírka městských povídek *Zpěv kovových velryb*. Křest proběhl v družné atmosféře. Šampaňským jsme nepolévávali knihu, ani editor nepřistoupil na to, že bude polit on, takže jsme ho na počest knihy vypili.

Pak vypukla malá autogramiáda.

Na závěr se debatovalo o dalším sborníku a tématu, kterým by se měl zabývat, a „rada starších“ (FV, TK, VR) vymyslela téma, které, v což doufám, bude zajímavé, jak pro autory, tak pro čtenáře.

Příští sbírka by se tudíž měla zabývat **bájnými bytostmi**, ať už si pod tím budou autoři představovat cokoli - od vodníků až po mimozemské roboty. Příspěvky přijímá Vlado Ríša v elektronické podobě a povídky by neměly délkou přesáhnout 40 NS.

vr

Žoldnéři fantazie 2014

Vyhlašuje se šestý ročník literární soutěže **Žoldnéři fantazie**

Podmínky soutěže:

* rozsah prací nesmí překročit 46.000 znaků včetně mezer (budeme to ověřovat)

* počet zaslaných prací od jednoho autora není omezen (ale uvědomte si, že budete konkurovat sami sobě)

* povídky musí být v českém jazyce a musí obsahovat fantastické prvky (Žoldnéři fantazie se profilují jako fantasy soutěž, proto klasické SF raději posilejte jinam)

* nesmí jít o práce již publikované, k publikaci připravované nebo oběslané v jiných soutěžích

* každou práci vytiskněte ve 3 exemplářích, jednostranně, na formát A4 čitelným (méně je někdy více, takže nedoporučujeme různé umělecké

fonty) fontem velikosti 12 s řádkováním 1,5 a všemi okraji nejméně 1,5 cm

* práce sešijte sešívačkou nebo nějak jinak svažte (doporučujeme pro jistotu i číslovat stránky - když se práce změní v salát, je identifikace pořadí stránek někdy náročná)

* soutěž je anonymní, takže práce nikde nepodepisujte!

* k zásilce připojte v zalepené obálce papír, na němž bude vaše pravé jméno, adresa, datum narození, e-mail, telefon a názvy všech vámi zaslaných prací (organizátoři budou respektovat přání autora být publikován pod pseudonymem, ale v obálce musí být vaše skutečné jméno a adresa!)

* 3 nepodepsané exempláře od každé povídky + zalepenou obálku s osobními údaji zašlete poštou na adresu **Michael Bronec, Horáčkova 1208, Praha 4, 140 00**. Na obálku napište heslo **»Žoldnéři«**

* zároveň (tj. povídku musíte poslat poštou i elektronicky, jinak nebude do soutěže přijata!) zašlete povídku v elektronické formě z e-mailové adresy, která v zájmu zachování anonymity neobsahuje vaše jméno a příjmení na adresu **zoldneri-fantazie@seznam.cz** (soubor potřebujeme pro případné vydání a pro kontrolu délky práce)

* organizátoři soutěže si vyhrazení právo (ne povinnost) na jedno otištěné povídky

* **uzávěrka je 31. května 2014**

Soutěžní příspěvky nevracíme. Jsou archivovány pro další studium a stejně byste je zpátky nechtěli; po přečtení několika porotci vypadají, jako by je ožvykal yak.

O místě slavnostního vyhlášení výsledků ty z Vás, kteří se umístí, včas informujeme.

Autoři povídek, kteří se zúčastnili slavnostního křtu *Zpěvu kovových velryb*: V. Ríša, L. Lukačovičová, J. Nováková, J. Kotouč, a F. Vrbenská (zleva)

Cesta vzhůru

(THE ASCENDANT)

Děláme hroznou věc.
– Částečný přepis, opoziční názor,
patro Třetího direktoriátu, 290 p. p.

Ve tmě se pohnulo cosi stejně tmavého. Rozbitým sklem dovnitř šlehal déšť a na zaprášených dlaždicích podlahy se pomalu rozlévala kaluž.

Kromě několika třísek z rozlámaných polic byla místnost prázdná – stará holá díra, už dávno očesaná o všechno, co mohli Psi spotřebovat nebo prodat. Na děleném stropě pomrkávaly výbojky. Chlapec připomínal stín.

Proklouzl šerem k vyčeněným zubům okna a ucítil žíravý déšť a ještě něco jiného. Vlhkost mu na chvíli ochladila holou pokožku, ale rychle začala pálit. Byla to známá bolest, kterou přetrpěl už stokrát. Nyní ji snášel znovu s vědomím, že musí na vlastní oči vidět to, co už beztak věděl.

Natáhl ruku ke sklu a zjistil, že ostré hrany se už začínají otupovat a rozpínat. Ráno bude otvor znovu úplně zacelený a okno téměř dokonalé – jenom zvlněná jizva ve skle bude dokazovat, že bylo někdy rozbité. Okna ve vězeňských patrech se vždy hojila pomalu.

Chlapec sevřel křivolaké okraje skla a vysunul hlavu do větru. Kolem hlavy mu vlály mokré chumáče rozcuchaných hnědých vlasů, zatímco mžoural do deště a tmy. Ty neměly konce, jenom ohlušující bubnování deště do oceli a polybetonu. Čekal na blesk, a když přišel, sevřel se mu žaludek. V tom pouhý okamžik trvajícím záblesku uviděl jeden konkrétní druh smrti z mnoha: jejich poslední předokenní zahrádka byla vyplněna.

A neztratily se jenom hlízy. To by ještě zbývala nějaká naděje. Všechno bylo úplně vytrhané. Každý lísteček. Každý výhonek. Nevěřicně natáhl ruce a vyklonil se z okna tak daleko, aby dlaněmi dosáhl na tvrdé dno květináče. I drahocenná hlína byla pryč. Nezbylo tam nic – prázdný kbelík zavěšený na laně, zbytečný jako prázdná oční jamka.

Chlapec v temnotě vězení zavřel oči. Myslel si, jak není chytrý, jak není opatrný, ale nebyl ani jedno. Důkaz visel na délku paže pod ním. Někdo ho musel sledovat. Špeh z některého gangu. Co řekne matka? Že to okno nebylo dost hluboko? Že možná ani nikdy nemohlo být dost hluboko?

Svezl se zpátky dovnitř, odkulil se od okna a cípem vesty si oťrel kyselé mokro z obličeje. Břicho ho z hladu bolelo – další známá bolest, kterou se naučil snášet. Ale tahle bolest byla jiná – méně bezprostřední, ale v mnoha ohledech děsivější. Nikdy příliš nevyrostl, ale zanedlouho z něho nezbude nic, co by mu hlad ještě mohl vzít. Jenom život.

Seděl v mihotavém šeru, dokud bouřka nepřestala dorážet na stranu světa. Potom seděl ještě chvíli a naslouchal. Bouřky jako by dodávaly energii frakcím gangu a podněcovaly je k neklidu, bdění, toulkám po chodbách a potyčkám. Cage to vídal často. Bouřky byly ve vězeňských patrech časem umírání. Někdy byly po bouřce chodby přímo poseté mrtvolami. Když člověk našel někoho, kdo se odplížil zemřít někam do ústraní – o poschodí níž nebo do některého z opuštěných bytů, kam zrovna slídivé oči nedosáhly – mohl sebrat leccos užitečného.

Takhle přišel k příliš velké zapínací vestě, kterou nosil – na

boku zašíváné a potřísněné krví, kvalitní krejčovské práci po nějakém nešťastném nováčkovi. Ten chlapík nepřežil první noc a Cage ho našel krvácejícího z tuctu ran, ukrytého v šatní komoře jednoho ze středových bytů. Cage nosil vestu rozepnutou, nože zastrčené střenkami ven hezky na dosah. Jen hlupák nosil něco, z čeho nemohl rychle vyklouznout, když ho někdo popadl, a Cage se už v raném věku poučil, že ruka, která drží prázdnou vestu, nemůže současně držet i nůž. Nebo jej odrazit. Ne všechna krev na vestě patřila původnímu majiteli.

Někdy našel při prohledávání mrtvého dokonce jídlo zastrčené do kapsy nebo zašité v úkrytu – poklad nejcennější. Ale paběrkování vyžadovalo štěstí a Cage neměl dnes v noci pocit, že by mu štěstí přálo. Něco mu napovídalo, že kdyby se dnes v noci odvážil zajít příliš daleko, stal by se jedním z těl, která zítra najdou mrtvá a nahá.

Počkal na první chabé světlo rozbřesku a teprve potom vstal a protáhl si nohy. Cítil pach deště a z otevřených dveří zavanul pach vězeňských pater, směsice zápachů plesnivých stropních panelů a trouchnivějících koberečů a tři tisíce mužů a žen roztroušených v prostoru, kam by se jich vešlo desetkrát víc a který mohl uživit sotva třetinu.

Když se vydal na cestu, pohyboval se rychle a seběhl šest ramen schodiště. Zastavil se, opřel se zády o potlučené dvoukřídlé ocelové dveře a zaposlouchal se. Z druhé strany k němu doléhaly útržky vzdáleného rozhovoru, oba hlasy hluboké a mužské:

„... a Naw ještě hledá.“

„To je jeho práce.“

„Co teda budeš dělat?“

Cage ty hlasy nepoznával. Smích a další hovor.

„... viděl jsem to... krev jí tekla po nohách, jako by umírala.“

„Takové tělo je škoda znetvořit, ne?“

„Měl jí vypíchnout jenom jedno oko, aby viděla, co dělá.“

Znovu smích vytrácející se chodbou někam do dále. Cage vklouzl dovnitř, rozběhl se na opačnou stranu a po dalším schodišti dolů. Nenarazil už na nikoho – žádné další hlasy. Ani to takhle hluboko ve světě neočekával. Tady dole patřila patra duchům a lidem, kteří riskovali, že se jimi stanou.

Cage si už dávno zvykl nevracet se domů stejnou cestou dvakrát. Taková obezřetnost byla jedním z významných důvodů, proč ještě žil a dýchal. A proč jiné děti nikoliv.

Dnes nechal nohy, aby ho nesly jednou z rozlehlých mramorových chodeb ústící do nečekané, překvapivě rozlehlé haly. Zastavil se u středového pilíře, zadržel dech a prozkoumával halu očima i ušima. Dvě vteřiny. Tři. Nic se nepohnulo. Nic ho nesledovalo. Jenom ticho a velké temné prázdné – vysoko klenutý strop nad řadami a řadami prázdných ztrouchnivělých sedadel, jež stoupala snad do nekonečna. Klid. A pak už zase neslyšně běžel po špičkách a vdechoval tiché doušky zapáchajícího vzduchu.

Svět měl čtyři strany a nekonečné množství pater.

Přejít ho trvalo člověku celý den, z jedné strany na druhou, od jedné řady oken ke druhé. Cage to dokázal zkrátit o několik hodin, když musel. Uměl utíkat jako vítr – to byla jeho přednost. Nebo jedna z jeho předností, jak říkával starouš, tahle rychlost.

Ale potom Psi staroušovi vyřízli jazyk a on už pak neříkal vůbec nic.

Cage už viděl vycházet slunce z mraků na jedné straně světa a ještě téhož dne zapadat na druhé: rudozlaté světlo rozlévající se do mlh, jež nepřetržitě zahalovaly obzor. Cage viděl hlubiny. Za posledních dní Dreezrů viděl schodiště vedoucí nahoru do výměnné zóny. Viděl oči obyvatel svobodných pater přes sto stop prázdná. Viděl hrůzu v obličejích dobře živěných nováčků a viděl je umírat. Nebo přežít. Viděl ženy se servaným oblečením, přitlačené k zemi, ječící, zmítající se a krvácející pod celými tlupami zdivočelých mužů. A potom, pokud se ty ženy ještě mohly hýbat, viděl jejich prázdné pohledy, když se nahé plazily pryč a zanechávaly na dlaždicích za sebou slizké tekutiny, ženy, které neměly ani sílu být kurvami.

A viděl i horší věci. Věci ve snech, které se možná ani nestaly. Anebo se ještě stávají.

Starouš mu o tom vyprávěl. Starouš toho napovídal hodně, než přestal mluvit úplně.

Za okny bylo kalné šedivé světlo, když se Cage konečně svalil k matce. Ta poslední dobou dávala přednost těmhle bytům na obvodu se dvěma malými místnostmi a dvěma prosklenými stěnami. Takhle hluboko dole byly všechny obvodové byty stejné.

Cage měl rád středové byty bez oken – kde mohl předstírat, že venek neexistuje, kde za sklem stále nebyla ta svíjející se šed', tolik podobná odstínu matčiných očí, aby mu připomínala, co musí dělat, aby přežili.

Matka byla poslední dobou nemocná a Cage usilovně zaháněl dohady o tom, proč chce mít blíž k nebi. Nadzvedl příkrývku, vsoukal se pod ni a přitiskl se k matce. Byla to malá, bledá, vyčtrtlá žena; ale on byl ještě menší.

„Cagi?“ zabručela. Jeho objetí ji probudilo.

„Spi dál,“ řekl.

Obrátila se k němu. „Byl jsi dlouho pryč.“

„Jsem v pořádku.“

Zakašlala. Chrčelo to z hloubi prsou. „Stalo se něco?“

„Předokenní zahrádky jsou pryč.“

„Snad ne všechny?“

„Ano.“

Dlouho nic neříkala. Potom vzdychla a bylo to horší než ticho.

„Něco najdu,“ řekl.

Na šedých očích jí viděl, že tomu nevěří, ale nevyslovila to. Místo toho se zase převalila na bok. Objal ji a ucítil horečku. Cítil chrčení. Nemoc řádila ve všech vězeňských patrech a před několika týdny si přišla i pro jeho matku.

Usnuli a Cage probudilo hryznutí hladu. Matka dlouze vykašlávala hleny, ale ani neotevřela oči. Dýchala a spala dál.

Odešel do kuchyně, přidřepl a otevřel skříňku pod výlevkou. Druhou rukou odloupl linoleum na dně skříňky. Pátrajícími prsty nahlídl látkový balíček a zvedl jej. Opatrně jej rozbalil. Zbýval už jenom jeden kousek. Zvedl jej k obličejí a vdechl zatauchlou vůni. Krajíček hrachového chleba mu sotva zakrýval dlaň. Bylo to jejich poslední jídlo. Olízl tvrdou kůrku a v ústech se mu seběhly sliny. Ohlédl se po matce dosud spící na provizorním lůžku u stěny. Postele byly v obvodových bytech vzácné. Gangy všechno prodaly svobodným patrům už o generaci dřív. Cage chléb znovu zabalil a zastrčil si jej do vesty.

Na odchodu tiše zavřel dveře a poslouchal přitom, jestli západka zacvakne. Klíče neměl. Nikde žádné klíče nebyly.

Cage se krčil mezi rozbitým sklem. Byl mnoho hodin vzdálen od matky a níž ve světě, než byl kdy dřív, níž, než došel kdokoliv, o kom kdy slyšel. Světlo venku bylo slabé a ponuré – oknem se dovnitř vléval vlhký obláček. Výbojky bzučely a vydávaly sinálé mihotavé světlo. Tohle okno představovalo milé překvapení: bylo už vytlučené a zbavené uvolněných střepů skla. Někdo si s ním dal hodně práce. Možná už se nikdy nezacelí.

Zády přitíštěný ke zdi naslouchal a studená vlhkost se mu přelévala přes stehna. Mraky venku byly takhle hluboko dole hustší.

Cage rozbalil v rukou balíček a vyklonil se z okna. Položil kousíček hrachového chleba na zchátralý polybetonový parapet. A potom čekal. A čekal. Šedé světlo téměř ustoupilo černi, než to uslyšel. Tiché zavrání, třepotání křídel. Zakroužilo to. Viděl to v mlze, tmavý obrys. Cage se usmál, když u chleba přistál tlustý holub.

Rychlým švihem shrábl chléb i ptáka do pytle. Pytel se chvilku zmítal a poskakoval, dokud Cage nepřehmátl po volném vršku pytle a nepřitiskl ptáka ke dnu. Nahmatal prsty pod hrbou tkaninou krk a zakroutil jím. Prasknutí zaznělo hlasitěji, než by čekal.

Když pytel otevřel a nahlédl dovnitř, upíraly se na něj mrtvé ptačí oči, dva lesklé hnědé korálky. Z čeho tak tloustnou? podívoval se. Holubi byli vždycky tlustí. Co tam venku v té šedivé prázdnotě jedí?

Alespoň že ví – usmál se sám pro sebe – kdo jí holuby. Věděl o jedné ženě, která se nají lépe než za celé poslední měsíce. Obratnými prsty vylovil chleba dřív, než jej holub znečistí.

Zarazil ho nějaký zvuk.

Drobné tiché chrupnutí někde za ním. Neotočil se, aby se podíval. Vůbec se nehnul, nedal nijak najevo, že to slyšel, ale v duchu rychle probíral možnosti. Nebylo jich mnoho. Zapátral, jestli se mu o kůži na žebrech opírá známý kus oceli, a ucítil jej. Nůž byl na svém místě, zastrčený do švu vesty. Dodával mu jistotu. Nezemře bez boje. Ale jestli jich je víc než jeden...

Otočil se a hltal očima všechny podrobnosti.

Ve dveřích stál chlapec s měděně zbarvenou kůží.

Cageova tvář nic neprozrazovala. Změnil držení těla, zaujal otevřenější postoj. Toho chlapce už jednou viděl.

Chlapec ve dveřích nepatrně zareagoval, mapa svalů pod kůží změnila napětí. Pohnul nohou? Cage měl pocit, že ano, že přesouvá váhu, aby využil otevřeného krytu, který mu Cage nabídl. Cage neviděl jiného chlapce celé roky.

V příští vteřině se nic nestalo, ani v té další. Cage všechno pozorně sledoval, zvažoval, zkoumal strukturu ticha, které mezi nimi viselo. Chlapec byl vysoký a měl nemotorně dlouhé končetiny, ale jeho obličej vyhlížel mladě. Neměl žádné viditelně nošené zbraně. Jeho věk se dal těžko odhadnout – tělo starší než Cage, obličej mladší – ale už podle velikosti se dalo soudit, že by ho Cage nepřemohl. Měděná kůže kontrastovala s pískově hnědými vlasy, svázanými do neuspořádané spleti kudrlin, aby mu nepadaly do obličej. Černé oči zaostřily na pytel v Cageově ruce. Chlapci se v dlouhých prstech houpala jemně spletená síť. Tohle bylo jeho okno.

Cage se zabíral myšlenkou proběhnout okolo něj, ale zavrhl ji. Nebylo tam dost místa a chlapec byl větší než on. Dveře se staly pastí.

Po chvíli rozmyšlení Cage přidřepl a kolenem oťel vrstvu špíny z podlahy. Vytáhl z kapsy kůrku chleba a položil ji na dlaždici. Vstal.

„Chleba je pro tebe,“ řekl. Sevřel pytel pevněji a přehodil si jej přes rameno. „Tohle je pro mne.“

Černé oči se sklopily k chlebu na podlaze. Potom se zvedly k Cageovu obličej. Cage rozvážně vykročil ke dveřím.

Chlapec ustoupil z cesty a nechal ho projít.

* * *

Když o tom Cage později v noci vyprávěl matce, překvapila ho. Očekával, že bude vyvádět, plakat, poučovat ho, že si má opatrněji vybírat, kam se vydá; ona se místo toho zatvářila téměř šťastně. „Jiný kluk?“ otázala se.

„Ano,“ pokývl Cage.

„Ten z dřívější, s vlasy světlejšími než kůže?“

„Ano.“

„Myslela jsem, že už bude určitě po smrti. Myslela jsem, že jsi poslední.“

„Byl v hlubinách.“

Zachumlala se do příkrývky těsněji, v koutku úst mastnou skvrnu – zdálo se, že ji holubí maso posilnilo. „Tady je tvrdý život,“ řekla. Zadívala se do tmy, zaostřila pohled na něco, co viděla jen ona. „Bylo by dobré mít spojence. Přemýšlel jsi o tom.“

* * *

Cage viděl chlapce poprvé přes ústřední dvoranu vězení – rozlehlý otevřený prostor, nazývaný bazar Chon-oi. Z Chon-oi kdysi vládli Dreezrové, když si vynucovali mezi vězeňskou populací organizovanou formu chaosu. Tehdy sice v chodbách vládlo nebezpečí, ale ne šílenství, neboť Psi byli teprve bezvýznamnou opoziční frakcí, která se potloukala po opuštěném středu vězení.

Rozlehlá dvorana bývala sídlem moci Dreezrů. Tady, na Chon-oi, se odehrávaly ty podstatné věci. Hala s ochozy přes devět pater prostírající se kolem vyschlé fontány. Kdysi dávno, před řadou generací, bývala nákupním střediskem, ale proměnila se v něco, co bylo dílem tržště, dílem aréna – hlavní město vězení, kdyby se o něčem takovém dalo vůbec mluvit.

Několik pater nad Chon-oi se nacházela výměnná zóna, země nikoho, kam byli vháněni noví vězni s popisem svých zločinů vytetovaným na zápěstí.

Nad výměnnou zónou ležela svobodná patra, zbytek světa, nebe.

Když toho chlapce Cage viděl poprvé, přecházel o patro níž přes Chon-oi, ruku položenou na zábradlí, směrem ke středu. Jenom záblesk měděné kůže, končetiny jako nohy stolu spojené klouby, a byl hned pryč.

Při stálém přísunu nových žen byla ve vězeňských patrech vždy spousta novorozenců. Ale dvouletých už nebylo vidět mnoho. A pětiletých ještě méně.

Pokud se dítě dožilo deseti let, pak jen díky tomu, že se naučilo skrývat.

* * *

Cageova matka nikdy nechodila daleko. Nahoře hrozily gangy, dole vyhladovění. Nazývala to zónou pohodlí – patra těsně pod hlavní vězeňskou populací, ale ještě dost vysoko na to, aby sluneční světlo udrželo při životě několik zakrslých rostlin v předokenních zahrádkách. Takhle nízké ve světě bylo obtížné přijít k nějakému jídlu, ale bylo to lepší než mít co do činění s gangy. Pomalá smrt je vždycky přijatelnější než rychlá. Jenže existuje víc způsobů umírání než jenom dva.

Tři dny ji sužovala horečka. Cage od ní odcházel jenom proto, aby přinesl vodu a namočil jí hadr na čele, zatímco ona se zmítala a převracela v deliriu. Třetího dne ztratila vědomí.

Cage ji celou noc držel za ruku. V prvních minutách rána,

když černá sotva začala blednout do šedi, ho probudil matčin hlas: „Je mi to moc líto.“

„Co je ti líto?“

„Že odcháším.“

Několik minut nato zemřela.

Trvalo dva dny, než se s ní odhodlal rozloučit. Oblékl ji do lepší z jejích dvou košil a zabalil ji do silné příkrývky, kterou dostal výměnou od Prostředníka za většinu zbylého jídla. Když zvedl její tělo, překvapilo ho, jak je lehoučká. Sněhl ji po schodech níž a tiché řapání vlastních kroků mu znělo neskutečně, schody pod bosými chodidly mu připadaly neskutečné. Jenom její tělo bylo skutečné, ztuhlé a prázdné v jeho náruči. Když konečně opustil schodiště, připadala mu dlouhá chodba plná světla trochu neucitvá.

Místnost, kterou připravil, se nacházela na obvodu. Rozrazil dveře dokořán a zasáhl ho závan studeného vzduchu. Odhrnul příkrývku, políbil matku na tvář a nechal jí kanout slzy na obličej. Jeho matka nebyla krásná – na to měla příliš mnoho jizev – ale byla chytrá a dobře ho vyučila. Udržela ho naživu. Milovala ho.

Přistoupil k rozbitému oknu a zadíval se dolů. Strany světa spadaly stovky pater do hlubin, kde mizely ve vířících mracích. Nebylo vidět žádné dno. Naposledy si přitiskl matku k hrudi a stoupl na římsu. „Sbohem.“

Potom ji pustil do objetí větru. Převracela se v pádu do tmy a mlhy. Zůstal sám.

Cage zvedl nohu z římsy do volného prostoru. Bylo by jednoduché to udělat – přenést váhu na nohu bez opory a o zbytek by se postarala gravitace. Dokázal si to představit. Dokázal si představit, jak odlepí prsty od rámu okna a prostě... se pustí. Nekřičel by. Ne jako někteří z těch, které slyšel – zmítající se šmouhy, které občas zahlédl, když byl blízko oken, jenom mihnutí, které bylo hned pryč, hlasy, které se za nimi táhly na cestě do příštího života. Ne, on by padal tak, jak padají mrtví. Padal by bez hlesu, oči otevřené dokořán.

Noha se mu roztřásla. Ruce svírající rám mu vlhly potem. Zavřel slzíci oči a položil nohu zpátky na římsu. Smrt počká, usoudil. Alespoň ještě chvíli.

Druhého dne posbíral všechn svůj majetek, a nemaje co ztratit, vydal se hledat chlapce s měděnou kůží.

* * *

„Jo, slyšel jsem o něm,“ řekl Prostředník. Ten starý všivák měl náladu pomáhat. Prostředník měl vždycky náladu, za úplatu.

„Kde ho najdu?“ zeptal se Cage.

Prostředník se usmál a opřel se v křesle. Stěny za ním lemovaly police s jeho obchodní kořistí. Příkrývky a oblečení – věci vyhandlované od obyvatel svobodných pater přes sto stop prázdná. Prostředník byl jedním z mála nezařazených, kteří se nemuseli skrývat před gangy, nemuseli se stěhovat z místa na místo. Hodně za tu výsadu platil.

„A když ti dám tuhle informaci, tuhle *cennou* informaci, co od tebe dostanu?“

Cage se na muže zadíval. Obchod pro něho byl jako sex, každá transakce jako výměna tělních tekutin. Cage mu to viděl na očích, ten úlisný lesk, který se rozhořoval, jak smlouvali o podmínkách.

„Získáš spokojeného zákazníka, který se vrátí,“ odpověděl Cage.

„Pche!“ Prostředník se popleskal rukou po tlustém břiše. „Spokojení zákazníci střed nekrmí. Nepotřebuju spokojené zákazníky. Mám rád rozzlobené zákazníky. Rozzlobené, protože zaplatili moc. Rozzlobené, protože dostali málo. Toho, že jsou

zákazníci spokojení, se člověk nenají. Zákazníci by měli dělat šťastného mne.“

„Tak mi prokaž laskavost.“

„Já neprokazuju laskavosti. A už vůbec ne klukům, kteří se ještě neholí a mají poloviční váhu. Pověz mi, jsi už dost starý na to, abys toužil po děvčatech? Nebo jsi na chlapečky?“

Cage převedl situaci do termínů, kterým Prostředník rozuměl. Zabrato to jenom mžik.

„Tak,“ Cage přitiskl čepel k tlustému krku o něco silněji. „Kde ten kluk zůstává?“

„Takovýhle obchod chceš teda udělat?“ zeptal se Prostředník. Ani se nehnul, jenom puls mu tepal přesně v místě, kde se jeho kůže dotýkal Cageův nůž.

„Jo,“ opáčil Cage. „Tohle je tvůj obchod.“

„Můj život za informaci?“

„Tak nějak.“

„Víš, že takový obchod uděláš jenom jednou?“

Cage přitlačil na nůž.

„Co teda chceš slyšet?“ zeptal se Prostředník.

„Kde žije.“

„Já vím jenom to, co mi řeknou lidi, a tohle mi nikdo neřekl.“ Potil se. Cage si zprvu myslel, že stařík je nervózní, ale potom si uvědomil, že je to vzrušení ze smlouvání, ze hry. Handlovali a Prostředníkovi se to líbilo. Prostředník žil pro obchod. Dokonce i pro tento druh obchodu.

„Co ti teda řekli lidi?“

„Hodně věcí.“

„Jaké věci?“

„Jeho matka se jmenuje Ingrid něco. Pochází z jedné ze sekt z nejvyšších svobodných pater.“

„Nejvyšší vrchol?“

„Jo. Dlouhý pád na jeden život. Lidi říkají, že je krásná, ale že umírá.“

„Obvinění?“

„Prý byla nevěrnice. Měla manžela dost mocného na to, aby ji za to nechal odsunout sem. A taky jsem slyšel, že *on* byl nevěrník a zařídil její odsouzení, aby si ji odstranil z cesty. Řekl bych, že obě verze jsou pravděpodobné. Ale viděl jsem tetování na jejím zápěstí a to říká něco úplně jiného.“

„A co její syn?“

„Porodila ho v jednom z teplovzdušných potrubí něco málo přes rok poté, co sem přišla. Povídá se, že když zjistila, že je v tom, vydala se zpátky do výměnné zóny a uhnala si mozoly na kolenou, když celé týdny držela strážným. Vydělané peníze vrazila do léků, aby zabránila přenosu pomalého viru na dítě.“

„Co ještě víš?“

„Co ještě potřebuješ vědět, kluku? Nikdo mi neřekl, kde žijou. Ale lidi, které nevidíš, lidi, kteří se ukazují jenom málokdy – ti můžou být jenom na jednom místě.“

Cage povolil tlak na nůž.

„Skončil tenhle obchod?“ zeptal se Prostředník.

„Skončil.“

„Takže to byl tvůj poslední. Jestli se ještě uvidíme, s obchody jsme skončili.“ Prostředník se ohlédl ke dveřím. Byla to jen chvílička, ale když se otočil zpátky, Cage byl tentam.

Sněm konzulů nepřijme žádný zákon, který by stanovil nebo umožnil existenci nižší kasty. Zločiny a stížnosti budou řešeny v rámci korektivní a vertikálně prostupné společnosti, neboť přítomnost jakékoliv oficiální trestanecké třídy by se nutně přičila všeobecnému společenskému blahu. Společnost na takovémto místě nemůže tolerovat vězení.

Částečný přepis, z patra Druhého direktoriátu, 211 p. p.

Schody ho zavedly níž, než dosud kdy byl.

Patra, do nichž vstoupil, mu připadala cizí, jejich rozložení mu bylo neznámé. I světlo bylo nějak nové – kalné a šedobílé se prodíralo okny obvodových chodeb a sotva se něčím lišilo od šera.

Cage procházel místnostmi a chodbami a pátral po známkách něčí nedávné přítomnosti. Výbojky na stropě – tam, kde ještě svítily – bzučely jenom nad bílými zaprášenými dlaždicemi a zpuchřelými koberci. Všude prázdné místnosti, prázdné chodby, prázdné komůrky, o jejichž účelu se Cage mohl pouze dohadovat.

Po pěti dnech mu došlo jídlo.

Rozbít okno v jedné z těch starých holých chodeb trvalo déle než hodinu. Byla to dřina; okno se neustále snažilo zacelit. Cage věnoval další hodinu rozšiřování otvoru, když tu uslyšel hlas.

„Plýtváš časem,“ byla chlapcova první slova k němu.

Cageovi vyklouzla z ruky železná tyč a zarachotila na podlaze. Otočil se.

„Holubi takhle nízko nelétají,“ vysvětlil mu chlapec s měděnou kůží.

Chlapec se jmenoval Mykel.

Nešli daleko. „Zůstaň tady,“ vyzval ho Mykel.

„Proč?“ zeptal se Cage. Stáli v dlouhé chodbě s mnoha dveřmi. Některé z nich visely v nezvyklých úhlech, pokřiveně trčely z polámaných pantů. Ve zdi byly díry; jako by se tady bojovalo a místnost prohrála.

Cageovi se tohle místo nelíbilo. Bylo příliš úzké, příliš stísněné – nebylo kam uhnout, kdyby došlo na boj. A navíc měl pocit, že o to právě jde.

„Matka bude muset rozhodnout,“ vysvětlil Mykel.

„Potom tě budu sledovat.“

Mykel zavrtěl hlavou. „To ne. Pro tvoje vlastní dobro.“

„Jak to?“

„Když zůstaneš tady a matce se nebude představa tvé přítomnosti zamlouvat, půjdeš dál svou cestou a už nás nikdy neuvídíš.“

„A když půjdu s tebou?“

„Když zjistíš, kde žijeme, a matce se nebude představa tvé přítomnosti zamlouvat, možná už neuvidíš nikdy nikoho.“

„Myslíš si, že to bude tak snadné?“

„Ne, to asi ne.“ Mykel si ho důkladně změřil pohledem.

„Další důvod, proč bys měl zůstat tady.“

Mykel zmizel v díře ve zdi. Cage couvl do rohu a opřel se rameny o oprýskávající nátěr. Na dlaždicích spatřil skvrny od krve. Velké tmavé louže, uschlé do rezavých vložek.

Ingrid ho nenechala čekat dlouho.

Prostředník měl pravdu. Byla krásná. Byla krásná tak, jak byly často krásné kurvičky bohatých mužů, když je sem odsunuli ze svobodných pater, tváře jako sen, symetrie, kterou člověk rozeznal, i když ji ještě nikdy neviděl. Byl to typ, který člověk občas zahlédl. Ale Ingrid se přece jen něčím lišila. V něčem byla jiná než ostatní kurvičky.

Cage přihlížel, jak vchází do místnosti. Ve dveřích se sehnula. Uvědomil si, že to je nejvyšší žena, jakou kdy viděl. Byla světlavá a bílá – její jizvy byly růžové, nikoliv tmavší jako u většiny lidí. Chyběla jí horní polovina pravého ucha.